VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Budjettiosasto

Muistio
18.10.2016

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostolle

Viite: Hallinto- ja turvallisuusjaoston asiantuntijakuuleminen keskiviikkona 19.10.2016 klo 9.00
Asia: HE 165/2016 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion talousarviosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys laiksi valtion talousarviosta annetun lain muuttamisesta (HE 165/2016 vp)

Valtion virastot ja laitokset ovat valtion taloushallinnon hoitamiseksi organisoitu kirjanpitoyksiköiksi. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman mukaan kirjanpitoyksiköiden kirjanpidon ja tilinpäätöksen laatiminen keskitetään Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen lakisääteiseksi tehtäväksi. Uudistuksen tavoitteena on vahvistaa valtion taloushallinnon ohjausta, lisätä valtion taloushallinnon tuottavuutta ja vähentää valtion taloushallinnon hoitamiseen tarvittavia menoja.

1. Esityksen keskeinen sisältö

Lakiehdotuksen uuden 12 b §:n 1 ja 2 momentin mukaan Valtiokonttori määräisi ne kirjanpitoyksiköiden maksuliikettä, kirjanpitoa ja sen yhteydessä järjestettävää muuta seurantaa ja tilinpäätöstä sekä palkanlaskentaa ja matkakustannusten korvausten tarkastamista koskevat tehtävät, jotka hoidettaisiin valtiolla keskitetysti. Valtiokonttorin määräysten mukaista tehtävä- ja vastuunjakoa sovellettaisiin myös talousarvion ulkopuolisiin valtion rahastoihin, ellei rahastoista ole muualla laissa toisin säädetty (21 a §). Valtiokonttorin määräämistä keskitetyistä tehtävistä vastaisi Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus. Tästä säädettäisiin erikseen palvelukeskusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa.

Muista kuin Valtiokonttorin määräämistä tehtävistä vastaisi edelleen kirjanpitoyksikkö tai rahasto itse. Kirjanpitoyksiköt ja rahastot voisivat kuitenkin edelleen sopia näiden tehtävien hoitamisesta palvelukeskuksessa.

Lain 12 b §:n 3 momentissa mahdollistettaisiin poikkeaminen taloushallintotehtävän keskitetystä hoitamisesta Valtiokonttorin luvalla kirjanpitoyksikkö- ja rahastokohtaisesti. Valtiokonttori voisi taloushallintotehtävän tarkoituksenmukaisen hoidon niin vaatiessa antaa kirjanpitoyksikölle tai rahastolle erityisestä syystä luvan hoitaa keskitetyksi määrätty taloushallintotehtävä itse. Valtiokonttori voisi myöntää luvan enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

Lain 12 b §:n 4-5 momentissa säädettäisiin palvelukeskuksen ja kirjanpitoyksiköiden tietojensaantioikeuksista sekä eräistä palvelukeskuksen tietojensaannin rajoituksista. Palvelukeskuksella olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada julkisuuslain nojalla suojaustasoluokkiin IV ja III kuuluvat asiakirjat lukuun ottamatta eräitä turvallisuusperusteilla suojaustasoon III luokiteltavia asiakirjoja. Kirjanpitoyksiköllä olisi oikeus saada salassapitosäännösten estämättä palvelukeskukselta taloushallintotehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät asiakirjat ja tiedot. Edellä mainitut tiedot voitaisiin lain 12 b §:n 6 momentin nojalla antaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

2. Taloudelliset vaikutukset

Palvelukeskuksen lakisääteiset tehtävät ja sen palvelusopimuksen perusteella hoitamat palvelut rahoitettaisiin nykytilaa vastaavasti kirjanpitoyksiköiltä ja rahastoilta perittävillä omakustannushintaisilla palvelumaksuilla.

Hallitusohjelmassa uudistuksen säästövaikutukseksi on arvioitu 1 miljoona euroa vuonna 2017, 3 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja 4 miljoonaa euroa vuodesta 2019 alkaen. Uudistuksen välittömien säästöjen arvioidaan olevan jossakin määrin hallitusohjelmassa arvioitua pienemmät. Toimintamenomomenteille valtion vuoden 2017 talousarvioesityksessä ja vuosien 2018–2020 julkisen talouden suunnitelmassa tehtyjä määrärahavähennyksiä ei muuteta säästöarvion tarkentumisen johdosta.

3. Henkilöstövaikutukset

Palvelukeskukseen siirtyvän henkilöstön määräksi arvioidaan noin 30–50 henkilöä. Siirtyvän henkilöstön määrään vaikuttaa Valtiokonttorin määräysten yksityiskohtainen sisältö.

Henkilöstön siirtymisessä noudatettaisiin valtion virkamieslain (750/1994) 2 lukua. Valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyn yhteydessä virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyvät suoraan virkamieslain 5 a §:n nojalla samaan virastoon kuin mihin tehtävät siirtyvät. Lain nojalla annettavien Valtiokonttorin määräysten mukaisia tehtäviä pääasiallisena työnään tekevät virkamiehet ja mahdolliset työsopimussuhteiset henkilöt siirtyisivät lain voimaantullessa 1.10.2017 palvelukeskukseen virkasuhteeseen. Virka- tai työsopimussuhteessa oleva henkilö voitaisiin siirtää ilman hänen suostumustaan, jos hänet siirretään työttömyysturvalain 1 luvun 9 §:ssä tarkoitetulla työssäkäyntialueellaan tai työssäkäyntialueelleen. Siirtyvän henkilöstön palvelussuhteen katsotaan palvelussuhde-etuuksien määräytymisen kannalta jatkuneen valtiolla yhdenjaksoisena.

4. Voimaantulo

Laki tulisi voimaan 1.10.2017. Myös Valtiokonttorin lain 12 b §:n 1 ja 2 momentin nojalla antamat määräykset sekä lain 12 b §:n 3 momentin nojalla antamat poikkeusluvat on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2017.

Puolustusvoimiin sovellettaisiin vuoden 2018 loppuun saakka nykyisin voimassa olevia talousarviolain säännöksiä, mikä mahdollistaisi tarvittavien toimintatapamuutosten sekä mahdollisen Valtiokonttorin poikkeusluvan asianmukaisen valmistelun.

Budjettineuvos Niko Ijäs